

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

APLINKOS MINISTERIJOS VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2003 m. balandžio 18 d. Nr. 1060-10-67
Vilnius

Santrauka

Asignavimų valdytoja, Aplinkos ministerija, 2002 metais gavo 52 112,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, panaudojo 52 110,9 tūkst. Lt.

Atliekant auditą Aplinkos ministerijoje nenustatyta reikšmingų klaidų ir neatitikimų finansinėje atskaitomybėje bei naudojant valstybės biudžeto lėšas ir sudarant sandorius.

Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentas 2002 metais iš valstybės biudžeto lėšų, neskelbdamas viešojo pirkimo konkurso, įsigijo kuro už 140 529,17 Lt (neįskaitant PVM) ir pažeidė tuo metu galiojusio 1996 m. rugpjūčio 13 d. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 1 str. 1 d.

Aplinkos ministerijoje bei pavaldžiose įstaigose nustatytos klaidos ir neatitikimai neturi reikšmingos įtakos Aplinkos ministerijos, kaip asignavimų valdytojo, sudarytai 2002 metų suvestinei finansinei atskaitomybei.

Audito užduotis

Audito atlikimo pagrindas – Valstybės kontrolės 2002 m. liepos 2 d. pavedimas Nr. 1060-10 atlikti finansinį auditą Aplinkos ministerijoje.

Audito tikslas – nustatyti, ar Aplinkos ministerijos 2002 metų finansinės ataskaitos parodo tikrą bei teisingą finansinę būklę ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, bei atlikti finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimančią teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą, dalis.

Ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatyta tvarka.

Audituojamo subjekto, Aplinkos ministerijos, adresas A. Jakšto g. 4/9, LT-2600 Vilnius, kodas 8860237.

Aplinkos ministerijos valstybės sekretorius A. Dragūnas į šias pareigas paskirtas 2002-06-13, Finansų skyriaus vedėja D. Mačiokaitė Finansų skyriui vadovavo per visą audituojamąjį laikotarpį.

Aplinkos ministerijos vykdomos Specialiosios aplinkos apsaugos rėmimo programos auditas buvo atliktas atskirai, Valstybės kontrolei pagal PHARE porinio bendradarbiavimo („Dvynių“) projektą bendradarbiaujant su Jungtinės Karalystės nacionaline audito įstaiga. Jo rezultatai šioje ataskaitoje nėra pateikiami.

Valstybės kontrolė taip pat atliko kai kurių Aplinkos ministerijai pavaldžių įstaigų, kurių finansinė atskaitomybė yra asignavimų valdytojos, Aplinkos ministerijos, finansinės atskaitomybės dalis, valstybinį auditą. Auditas atliktas Kauno regiono aplinkos apsaugos departamente (kodas 9074229, adresas: Rotušės a. 12, Kaunas), Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamente (kodas 9074233, adresas: Birutės g. 16, Klaipėda), Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamente (kodas 9074248, adresas: M. K. Čiurlionio g. 3, Šiauliai) bei Respublikiniame unikalių akmenų muziejuje (kodas 8820352, adresas: Salantų g. 2, Mosėdis, Skuodo rajonas). Ataskaitoje pateikiami ir šių auditų apibendrinti rezultatai.

Audito atlikimo tvarka

Auditą atlikome vadovaudamiesi Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ patvirtintais Valstybinio audito reikalavimais.

Aplinkos ministerijoje vykdomo audito metu mes atlikome išankstinį tyrimą, įvertinome bendrą įstaigos vidaus kontrolės būklę, ištyrėme vidaus kontrolę ilgalaikio bei trumpalaikio turto ir atsargų, pinigų, gautinų ir mokėtinų lėšų, išlaidų (darbo užmokesčio ir įnašų už socialinį draudimą, transporto išlaikymo ir ryšių paslaugų, komandiruočių ir kvalifikacijos kėlimo, turto įsigijimo, kitų išlaidų) srityse. Siekdami įgyvendinti audito tikslus ir sumažinti audito riziką, atlikome šių sričių savarankiškus audito testus pagal sudarytas audito programas. Savarankiški audito testai atlikti taikant atranką, todėl klaidų ir neatitikimų požiūriu įvertinome ne visas operacijas, o tik tas, kurios buvo atrinktos savarankiškam testavimui. Atlikdami auditą naudojome audito patikimumo modelį, siekdami gauti 95 proc. audito patikimumą. Todėl yra rizika, kad audito metu galėjo likti nepastebėtų klaidų ir neatitikimų.

Atlikdami auditą taip pat patikrinome Išlaidų sąmatų vykdymo 2003-01-01 balanso ataskaitinio laikotarpio pabaigos likučių ir buhalterinės apskaitos duomenų atitikimą Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2003-01-01 apyskaitos duomenis, kitų Aplinkos ministerijos sudarytų finansinės atskaitomybės formų rodiklių teisingumą. Atsižvelgiant į tai, kad nėra nustatyta asignavimų valdytojų administruojamų pajamų buhalterinės apskaitos tvarka, Biudžetinių įstaigų pajamų, gautų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2003 m. sausio 1d. apyskaitos (Forma Nr. 9), kurioje nurodytos asignavimų valdytojo administruojamų pajamų faktiškos įmokos į biudžetą 20 038,3 tūkst. Lt, rodiklių teisingumas nebuvo vertinamas.

Audito metu surinkome pakankamus įrodymus audito nuomonei dėl 2002 metų finansinės atskaitomybės pareikšti.

Aplinkos ministerijos 2002 metų finansiniai rodikliai

Asignavimų valdytojais, Aplinkos ministerijai, programoms vykdyti, Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2001-12-13 Nr. IX-643 su vėlesniais pakeitimais) buvo patvirtinta 52 794 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 119 „Dėl 2002 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimo Nr. 1164 redakcija) Aplinkos ministerijai skirti valstybės biudžeto asignavimai paskirstyti pagal 8 vykdomas programas. Įskaitant specialiųjų programų lėšų likučius, Aplinkos ministerijos patikslintos 2002 metų išlaidų sąmatos suma – 55 759,9 tūkst. Lt. Per 2002 metus Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos gavo 52 112,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš kurių panaudojo 52 110,9 tūkst. Lt. Gauti valstybės biudžeto asignavimai vykdomoms programoms panaudoti taip: Bendros aplinkos politikos formavimas ir įgyvendinimo koordinavimas, įskaitant pasirengimą narystei Europos Sąjungoje – 29 691,7 tūkst. Lt, Aplinkos kokybės ir gamtos išteklių stebėjimas ir vertinimas – 3 683,5 tūkst. Lt, Specialioji aplinkos apsaugos rėmimo programa – 4 419,9 tūkst. Lt, Būsto ir techninio normavimo sistema – 200,0 tūkst. Lt, ISPA aplinkos programos administravimas – 384,3 tūkst. Lt, Specialioji bendrųjų miško ūkio reikmių finansavimo programa – 12 996,3 tūkst. Lt, Pesticidų tvarkymas – 300,00 tūkst. Lt, Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas mokamas paslaugas, programa – 435,2 tūkst. Lt.

Audito Aplinkos ministerijoje rezultatai ir pastebėjimai

Reikšmingų klaidų ir neatitikimų, Aplinkos ministerijai sudarant 2002 metų finansinę atskaitomybę bei 2002 metais naudojant gautus valstybės biudžeto asignavimus, nenustatyta. Teisėtumo požiūriu įvertinus sandorius, sudarytus vykdant programas, teisės aktų reikalavimų neatitikimų nebuvo nustatyta.

Audito metu Aplinkos ministerijoje pastebėta kai kurių finansinei atskaitomybei reikšmingos įtakos neturėjusių klaidų ir neatitikimų.

Aplinkos ministerijos sudarytoje Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2002 m. apyskaitoje (Forma Nr. 5) padaryta 8,4 tūkst. Lt klaida nurodant neatlygintinai iš kitų biudžetinių įstaigų gauto ilgalaikio nematerialiojo turto vertę. Šia suma sumažinta neatlygintinai gauto turto vertė ir ta pačia suma neteisingai padidinta iš biudžeto lėšų įsigyto turto vertė.

Atliekant auditą nustatyta, kad nesilaikant finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos, užbalansinėje sąskaitoje nebuvo apskaitytos Aplinkos ministerijos pagal panaudos sutartį naudojamos negyvenamosios patalpos A. Juozapavičiaus g. 9, Vilniuje. Atsižvelgiant į pateiktas pastabas 2003 m. kovo mėnesį pagal panaudos sutartį naudojamos negyvenamosios patalpos apskaitytos užbalansinėje sąskaitoje.

Baigiantis 2002 metams Aplinkos ministerija pasinaudojo teise pagal atitinkamus ekonominės klasifikacijos straipsnius gautus ir nepanaudotus asignavimus panaudoti pagal kitus ekonominės klasifikacijos straipsnius ir transporto išlaikymui patvirtintas išlaidas kitų straipsnių sąskaita viršijo 1,2 tūkst. Lt, šildymui patvirtintas išlaidas – 1,9 tūkst. Lt, tačiau tai atlikta nesilaikant Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 6 str. nustatytos sąmatų pakeitimo įforminimo tvarkos.

Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2001 m. gruodžio 13 d. Nr. IX-643) Aplinkos ministerijai patvirtintos asignavimų valdytojų administruojamų pajamų įmokos į valstybės biudžetą - 18 000 tūkst. Lt. Pagal Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymą Aplinkos ministerija (su pavaldžiomis įstaigomis) surenka ir į valstybės biudžetą sumoka tik dalį įmokų. Kitą dalį pajamų pagal šį įstatymą ir visus privalomuosius atskaitymus iš miškų urėdijų pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką tiesiogiai į valstybės biudžetą surenka apskričių valstybinės mokesčių inspekcijos. Aplinkos ministerijai pateikiami duomenys apie į valstybės biudžetą surinktas pajamas. Taigi Aplinkos ministerija, sudarydama administruojamų pajamų įmokų į biudžetą apyskaitą, remiasi ne tik savo padarytų įmokų apskaitos duomenimis, bet ir gautų iš apskričių mokesčių inspekcijų pranešimų duomenimis.

Atlikdami auditą pastebėjome kai kurias vidaus kontrolės sistemos elementų veiksmingumo problemas.

Atliekant pinigų srities vidaus kontrolės vertinimą buvo nustatyti kai kurie kontrolės riziką didinantys veiksniai, apie kuriuos pateikėme informaciją Finansų skyriaus vedėjai. Į mūsų pateiktas pastabas buvo atsižvelgta ir šios srities kontrolės riziką didinantys veiksniai pašalinti.

Vertindami išlaidų komandiruotėms vidaus kontrolės priemonės pastebėjome, kad Aplinkos ministerijoje atskirais atvejais nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 613 „Dėl tarnybinių komandiruočių į užsienį“ 13 punkto reikalavimo grįžus iš komandiruotės per 3 darbo dienas pateikti avansinę apyskaitą. Dėl to atsiranda rizika neteisingai apskaityti faktines komandiruočių išlaidas.

Audito metu stebint ministerijos materialinių vertybių inventorizacijos atlikimą pastebėta, kad inventorizacija buvo atliekama nedalyvaujant aplinkos ministro 2002-11-07 įsakymu Nr. 581 paskirtam inventorizacijos komisijos pirmininkui. Mūsų nuomone, tai mažina šios vidaus kontrolės priemonės reikšmingumą.

Per 2002 metus turto trūkumų ir nuostolių suma dėl Aplinkos ministerijos valdomo turto vagysčių padidėjo nuo 1,9 tūkst. Lt iki 35,9 tūkst. Lt. Atkreipdami dėmesį į šį faktą manome, kad Aplinkos ministerijoje turi būti sustiprintos vidaus kontrolės priemonės ir procedūros turto apsaugos srityje.

Audito Aplinkos ministerijai pavaldžiose įstaigose rezultatai

Kauno regiono aplinkos apsaugos departamento Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2003 m. sausio 1 d. apyskaitoje neteisingai parodytos kasinės išlaidos – 9,7 tūkst. Lt, o faktinės išlaidos – 1,0 tūkst. Lt. Neteisingai apskaitytų kasinių ir faktinių išlaidų suma 4,1 tūkst. Lt. Departamentas nepanaudotus biudžeto lėšų asignavimus tam tikruose išlaidų straipsniuose, iš viso 18,5 tūkst. Lt, panaudojo kitiems išlaidų straipsniams, viršydamas patikslintą išlaidų sąmatą ir patvirtintus asignavimus 2002 metams pagal atskirus išlaidų straipsnius. Departamentas 2002 metais iš valstybės biudžeto lėšų, neskelbdamas viešojo pirkimo konkurso, įsigijo kuro už 140 529,17 Lt (neįskaitant PVM) ir pažeidė tuo metu galiojusio 1996 m. rugpjūčio 13 d. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 1 str. 1 d. Dėl Kauno regiono aplinkos apsaugos departamente nustatytų teisės aktų pažeidimų priimtas Valstybės kontrolieriaus pavaduotojo 2003 m. balandžio 10 d. sprendimas Nr. SP-12.

Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento sudarytame Išlaidų sąmatų vykdymo 2003 m. sausio 1d. balanse ilgalaikio turto likutis nurodytas teisingai, tačiau Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2002 m. apyskaitoje (Forma Nr. 5) įsigyto ilgalaikio

turto vertė nurodyta 35,0 tūkst. Lt didesnė už faktiškai įsigyto turto vertę, o nurašyto ilgalaikio turto vertė 35,0 tūkst. Lt mažesnė už faktiškai nurašyto turto vertę.

Atliekant auditą Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamente ir Respublikiniame unikalių akmenų muziejuje reikšmingų klaidų ir neatitikimų finansinėje atskaitomybėje bei pažeidimų naudojant valstybės biudžeto lėšas nenustatyta.

Aplinkos ministerijoje bei pavaldžiose įstaigose nustatytos klaidos ir neatitikimai neturėjo reikšmingos įtakos Aplinkos ministerijos, kaip asignavimų valdytojos, sudarytai 2002 metų suvestinei finansinei atskaitomybei.

Rekomendacijos

1. Vykdant Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme asignavimų valdytojams priskirtas funkcijas sustiprinti pavaldžių įstaigų asignavimų valdymą ir apskaitos tvarkymo priežiūrą.

2. Numatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės ir procedūras turto apsaugos srityje.

Finansinio audito 6-ojo departamento
direktorė

Audronė Davidavičienė

Finansinio audito 6-ojo departamento
vyriausiasis valstybinis auditorius

Rimvidas Aleliūnas

Finansinio audito 6-ojo departamento
valstybinė auditorė

Živilė Blaževičienė

Susipažinome:

Aplinkos ministras

Arūnas Kundrotas
2003-04-

Aplinkos ministerijos valstybės sekretorius

Arvydas Dragūnas
2003-04-

Aplinkos ministerijos Finansų skyriaus vedėja

Danutė Mačiokaitė
2003-04-